

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Christophori de Ortega Sanclementini, E' Societate
Iesv. Qvondam in Provincia Toletana Theologiæ
Scholasticæ publici Professoris ... Tractatvs Dvo, De
Trinitate, Nec non, Incarnatione**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, 1664**

Qvæst. IV. De Christi Domini tristitia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94251](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94251)

consultatione mediorem ad illud vitandum cum Aristotele admittimus; sed tamen timorem efficacem non putamus in ratione timoris maiorem, atque quasi intentionem esse. Minus enim timet, qui efficaciter timet, quia malum evitabile putat, quam qui timet inefficaciter, quia videt malum imminens esse inevitabile, v.g. si inimicus nos gladio confossurus inermem, & ac reuinctum adortur; plus, ac vehementius timet, quàm si solum, & armatum impeteret: at in primo casu timor inefficax erat in secundo efficacis. Efficacia ergo non est in timoris vehementia, sed in mediorem appositione, ne sit malum, quod timeretur ad quam requiritur cognitio evitabilitatis, quæ quidem minuit timori vehementiam, quæ adesse, si idem malum inevitabile cognoscitur. Sicut boni sperati incertitudo, & contingentia minuit fiduciam, siue confidentiam spei, licet solertiores reddat, ad media apponenda plura: quare ratio vltima firma semper est. Prima autem non dicit non posse esse timorem mali futuri, sed non necessario connecti ex genere: cum ex genere opponantur: licet in specie possint coniungi, quia timor, qui est fuga mali imminenti, si accedat certitudo de eius futuritione in desperationem agit, si vero absit ea certitudo, absque probabilitate evitabilitatis, vel non futuritionis, agit in spem illud vitandi, & consultationem de mediis illud euadendi, ex quo vltima ratio confici ad nostrum institutum facile potest.

QVÆSTIO IV.

De Christi Domini tristitia.

DEST grauiissima huius disputationis difficultas cum ob hanc locum: tum maximè ob rationem, quæ Doctores in varias semitas egit.

CERTAMEN I.

Rei difficultas vtraque, & secunda Doctorum aliquorum solutiones consutatæ.

Tristitiam in Christi anima, & rationali voluntate admittunt Patres ac Theologi omnes (si Caiet. Titelm. & Iansen. citatos q. 3. cert. 1. num. 1. excipias) qui q. 3. cert. 1. dolorem, ac timorem in eadem admittunt, eamque probant eadem Scripturæ testimonia, Patrumque, & Conciliorum argumenta eadem, & definitiones ex horti tristitia ab Euangelistis concordia historia notata contra eosdem Hæreticos petita: quare eis repetendis expendisque hic abstinemus. Sed est tamen contra hanc conclusionem difficilis locus Isaïæ 42. quoad tristitiam Christi de sua morte, & passione: vbi absolute de Christo ait, *Non erit tristis*. quo nihil videtur clarius dici posse. Mitto explanationes plures maioris moliminis, quam veritatis, & ingenuitatis: ac facile, & genuinè respondeo *Tristem* ibidem significare, ac truce, torum, vultuque iracundo non fore; id quod Hebraica lectio satis eleganti Phrasi significauit. Habet enim *Non fumigauit*: id est ira fumus nares illius non ascendit, hispanè *No se le subira el humo alas narizes*. quod valdè sequenti textui consonat; sic enim pergit Isaïas: *Neque turbulenti donec ponat in terra iudicium*: tunc siquidem præira in caelestos fumigabit, quæ sanè interpretatio eo magis nobis arrisit, quod ipsissima sit Hieronymi ad eum locum expressio verbis hisce. *Natum tenuit vultus tristitia, nec festinauit ad penam, qui iudicij veritatem vltimo tempore referuauit.*

2 A ratione vero duplici ex capite tristitia in Christo pugnare videtur. Primum ex summi boni visione;

iudicat enim illa ipsa beatus, ac proinde iudicabat Christus necessariò satis boni sibi in illo esse, ne dum illud habet de bono alio, siue positio, siue negatio curet, tristitia autem oritur ex iudicio de querendo; curandoque alio negatiò bono, seu malo imminenti fugiendo. Quod quidem iudicium cum primo illo pugnare videtur. Secundum cum è summi boni visione summa in voluntate delectatio oriatur nullus tristitia (præcipuè adeo, atque in Christo fuit vehemènti) de obiecto tristitia concipiendæ videtur locus remanere iuxta Aristotelis doctrinam 7. Ethicor. c. 14. & quotidianam experientiam. Cum enim nimium gaudemus de his, de quibus alioqui tristamur, minimè tristamur. Cuius ea ratio est: quia quando gaudij obiectum summum; imò & vehemens bonum est, ita fortiter ad gaudium rapit voluntatem, tristitiquè obiecti inferioris in sua linea vires ad tristitiam inducendam debilitat, vt eam nequeat inducere. Idcirco, vt alicuius leniamus, vel depellamus tristitiam, vehemèntia gaudij, atque oblectationis obiecta, & incitamenta ipsi proponere curamus; quæ sanè rationes vehementem Christi tristitiam Catholicè assertam plus satis impugnant.

3 Difficultate percussus Melchior Canus 12. de locis c. 14. sub fin. vt tristitiam Christi vehementem Catholicè defenderet illi passionis tempore visionem beatam, ac Deo viso gaudium negauit: ita vtroque volente ad passionis redemptoris acerbitatem. Probat ex illo ad Hebr. 12. *Qui proposito sibi gaudio sustinuit crucem*. Atque ex Ambrosio. 10. in Luc. c. de dolore ac tristitia Christi sic aient: *Sequestrata delectatione diuinitatis eterne radio mea infirmitatis afficitur*. Ea vero in re singularis, nec sine temeritate, vt doctè ait Soar. Canus fuit: & componendæ difficultati commodo exiguo. Etenim toto passionis tempore visionem, & gaudium de Deo viso, neque in horto solum negare Christo cogetur contra Catholicos omnes Doctores. Secundo in Lazari suscitatione, ac deuastatione Hierusalem prænunciata, quibus in casibus ad lacrymas vsque Christus Dominus tristatus est. Ac demum cum toto vitæ mortalis tempore de Dei offensis ab hominibus eorumque ingratitude, & perditione ad angorem tristaretur, oportet, vt illum de visione Dei, gaudioque de Deo viso continuo caruisse Canus fateatur. Pauli locus tantum à Cani sensu abest, vt illo exprimat gaudium de Deo viso, & glorificationem redemptione habendam ad passionem, ac mortem subeundam motiuo Christo, atque incitamenta fuisse. Ambrosius vero *Sequestratam*, dixit delectationem, id est sine vsu tristitiæ impediendæ; vt sequestratis euenit bonis, repositam non amissam.

4 Thomistæ alij 3. p. q. 46. art. 8. respondent vnus obiecti tristitiam qualemcumque cum qualicumque gaudio obiecti alterius minimè pugnare, quæ solutio videtur S. Th. ibi Albert. M in 3. d. 15. art. 4. Ricardi art. 4. q. 2. ad 2. ac ferè nostri Granad. tract. 13. d. 2. num. 10. Hæc autem solutio integro robore rationes, & difficultates propositas omnino relinquit: quare, & à reliquis Theologis merito reicitur Gabr. in 3. d. 15. art. 2. q. vnic. art. 3. dub. 3. Almain. q. 1. dub. 3. sine Scot. q. vnic. §. *Ad primum principale*. & §. *ad secundum*. Dur. q. 3. num. 40. Argentina q. 7. art. 2. ad 1. Caiet. loco citato 3. p. Vafq. d. 73. cap. 3. num. 28. & Soar. supra dicunt pugnam gaudij, & tristitiæ de obiectis diuersis naturalem esse, non autem de potentia absoluta, vt ex rationibus datis patet: quare vtrumque simul componi potentia Dei absoluta potuisse, sicut & contraria coniungi simul eadem potentia possunt, licet ex natura rei inuicem sibi repugnent. Ad dic Soar. exemplum aliud de compossibilitate assensus, & dissensus circa obiecta diuersa. Sed cum hæc compossibilitas ex natura rei sit, plus probat, quam Soarius velit exemplum, atque illo ad Thomistarum solutionem, quam reprobat ipse relabitur. Cæterum solutio hæc secunda non satisfacit difficultati primæ de contradictione duplicis illius iudicij. Secundo impossibilitas gaudij de summo bono, & tristitiæ de malo alio non est formalis, & contraria solum, siue actuum contrariè, & formaliter solum inter se pugnantium, cui Deus annuere, vel non proinde possit, prout velit, conferendo contrarium sin præsentia

praesentia alterius sed est etiam impossibilitas antecedens, & in actu primo ex parte motiuorum actus vtriusque: quia nimirum obiectum triste in conspectu obiecti, seu boni summi, de quo vehemens concipitur gaudium mouere ad tristitiam nequit, quae ratio in Vasq. sententia 1. p. d. 2. c. 2. de impossibilitate actus fidei cum clara obiecti visione ob defectum virtutis motiuæ ad hominem contra ipsum conuincit: sed & ex natura rei contra omnes.

5 Sic argumentor inuariato obiecto tristi coram summo bono clarè viso nequit variari, esse fortius vis eius motiuæ at potentia absoluta non variatur obiectum triste: ergo nequit esse potentior vis motiuæ eius coram summo bono clarè viso potentia absoluta, quam ordinaria. Dices vim motiuam non esse in obiecto nudo, ac secundum se, sed vt representato, posse autem à Deo ita representari potentia absoluta, vt magis, ac fortius mouere possit, quam si ordinario modo representaretur. Impugnant Recentiores Complutenses: quia sic representatum naturaliter moueret ac sine miraculo. Sed quid inde; si ea representatio supernaturalis est? Melius impugnatur primo: quia tota vis motiuæ obiecti stat in claritate cognitionis, quare representatur voluntati; atque Christo representabantur mors, & reliqua obiecta tristitia summa claritate, & tamen per vos naturaliter, & potentia ordinaria non habebant vim motiuam ad tristitiam coram Deo summo bono clarè viso: ergo neque cum potentia absoluta per supernaturalem cognitionem representarentur; quia supernaturalitas non facit clarius obiectum triste penetrari, quam cum perfecta visione, & intuitione videtur: imò non apparet quomodo supernaturali cognitione obiectum purè naturale, vt mors, & passio Christi representari potentia absoluta illi possent, nisi cognitione fidei, qua minus longè clarè, quam intuitiue representaretur. Secundo nulla possibilis cognitio obiecti tristis est carior, nobilior, perfectior, imò neque aequè perfecta, ac visio beata Christi, ergo cum hæc habeat, ac proponat, vt obiectum Deum summum bonum magis de se motiuum, ac cæteris paribus debilitatum vis motiuæ obiecti tristis, neque potentia absoluta poterit hoc ad tristitiam mouere: Tertio denique quantumuis obiectum triste diuinitus representetur fortius, ac vehementer, nequit iudicium illud necessarium ad tristitiam. *Negatio mortis mihi curanda est.* Consistere cum illo visionis beatæ. *Nihil ulterius boni, siue postini, siue negatiui curandum est,* vt ratione prima dubitandi à nobis proponeretur num. 2.

CERTAMEN II.

Aliorum solutiones reuicte.

1 Bernal. d. 41. sect. 2. num. 26. ait in obiecto tristi, etiam coram summo bono viso, & gaudio summo, aut vehemènter ex eius visione concepto, vim motiuam ad tristitiam esse, si attendere, non mouere autem de facto, quia præ gaudio vehemènter, vel non attenditur, vel parum, ac proinde parui fuit. Cum autem in Christo, ac Beatis perfecta adsit malorum, siue obiectorum tristitiam cognitio tristari de eis naturaliter ipsos posse: imò fore tristandos, nisi Deus miraculose virtutis motiuæ obiectorum tristitiam abnueret: annuit vero illi cum Christus tristabatur. Solutio hæc aduersatur Theologis omnibus, qui negationem tristitiae in Beatis naturalem esse docent in Christo vero miraculosam. Aduersatur Ambrosio recitato cert. 1. num. 3. atque Aristoteli citato numer. 2. Aduersatur rationi. Nam quantumuis obiectum triste attendatur, & cognoscatur perfectissimè reputatur, atque est exiguum malum comparatione vehemèntioris boni, ac multo magis comparatione summi boni clarè visi, ac possessi à Christo, & Beatis: quare non poterit naturaliter, imò neque supernaturaliter illos mouere ad tristitiam: cum semper infinitus excessus summi boni in sua

permaneat, atque ex alia parte excessus ex parte cognitionis representantis obiectum triste in Beatis non fiat, sed etiam inferioris respectu visionis beatæ, ac respectu visionis Christi nequeat esse in representatione obiecti tristis excessus, sed necessariò debeat esse inferioritas.

2 Lugo d. 22. sect. 3. num. 36. respondet argumentum conuincere simul natura, vel prius natura adit Christum visio Dei, & gaudium beatificum, secus autem si prius natura proponatur obiectum triste. Tunc enim non impeditur pro illo priori vis motiuæ ipsius ad tristitiam visionem, & gaudium summi boni, quod pro illo posteriori natura non est, sed pro posteriori ad tristitiam conceptam, licet simul tempore cum illis adsit, quia posterior natura ad illas donatur; sicque data Christo in hoc, ac toto passionis tempore visionem Dei, ac beatam delectationem posterioris natura, quam cognitionem passionis mortis, cæterorumque obiectorum tristitiam, conceptamque de illis tristitiam. Solutio impugnat Bernal. vbi proximè num. 22. pluribus inefficacibus argumentis: quippe quæ ei innotuit principio, quod etiam reipia visione Deus, ac Deo viso gaudium, atque obiecta tristitia, siue absolute futura, siue existantia vltà à Christo fuere: respectu autem sui ipsius nihil esse potest prius, aut posterius natura. Sed negat facile principium Lugo nam pro priori natura obiecta tristitia per scientiam per se, vel per accidens insulam proposita docet. Melius impugnatur ad hominem, quia negat d. 27. sect. 2. visionem Dei datam Christo dependenter ab eius actionibus, quia in visione est ius adæquatum ad visionem beatam, neque est aliud expectandum.

3 Dices non expectandum, vt merium, non autem conditionem arbitriam Dei, ex sine tristitia humanitatis, quæ alias nequit defendi sed ostendam alio modo defendi tristitiam humanitatis cert. 3. ac statim hoc modo non posse defendi. Vnde constat secundo sine vilo fundamento in scriptura, aut ratione Theologica ponit visionem dependenter à tristitia tanquam à conditione Tertio: si tristitia, vt de facto in Christo fuit honesta, ac meritoria expectata pro priori natura est à Deo ad visionem Christo donatam, cur non, vt merium ipsius? Sed quidem duplici motiuo adæquato dari non repugnat gloriosiusque Christo erit meritis partem etiam habere impugnatur secundo solutio: quia vt id in initio passionis admittatur, aut non pro reliquo passionis tempore cum visio permanens, imò natura sua, imò, vt plures volunt essentialiter perpetua sit: quare, vt duret dependens à tristitia non exigit imò essentia respicit sua. Impugnatur tertio: quia non solum toto passionis tempore, sed cum vrbis deuastationem prædixit, ac Lazari reuocatum patrauit, quibus in casibus tristitiam Christum in Euangelio legimus: imò toto vitæ tempore, quo de hominum saltem peccatis tristatus est, posterior natura tristitia datam visionem Dei, & gaudium beatum Christo tenetur asserere. Quarto denique: quia iudicia videns summum bonum, & aliud necessarium ad tristitiam concipiendam de obiecto tristi pugnant contradicte vt arguebatur, ergo nequeunt simul tempore, licet pro signis naturæ diuersis consistere, multoque minus vniuersalia contradicte existantia pendere ab existentia similitudinea alterius.

4 Acutius reliquis viderunt Albertin. 3. d. 15. art. 4. Bonau. d. 16. a. 2. q. 2. ad 2. quorum rationem refert Gib. d. 15. q. vnic. art. 3. sequunturque Vvadingo, & recentiores Complutenses. Aiunt ergo componi posse gaudium, & tristitiam, cum tristitia se habet vt obiectum materialem gaudij quemadmodum pænitens de peccatis dolens gaudet de ipso peccatorum dolore. Verum doctrina hæc vt bene vidit Vasq. d. 73. c. 3. num. 27. non euacuat difficultatem, quæ non stat in eo, quod tristitia de aliquo obiecto gaudij materia esse possit, sed quomodo cum visione Dei, gaudijque summo de isto obiectum directum tristitia illius quæ materia gaudij alterius futura est mouere ad illam possit ob rationes in contrarium adductas: in quibus, si nulla adest maior difficultas, quam in eo, quod tristitia materia gaudij sit, siue miraculo in Christo.

Christo, ac Beatis tristitia admittetur contra Theologos omnes, contra Aristotelem, & contra Ambrosium, ut numero 1. contra Bernalis solutionem arguebam. Vvadingo, & ex ipso Complutenses Recentiores aiunt si Deus visus veli videntem, deque eo ipso gaudentem tristitari de malo proprio, ut voluit Christum tristitari, gaudium de Deo viso inclinare gaudentem, ut de suo malo tristetur, ac Deo placeat tristando: unde gaudium de Deo viso non impedit tristitiam Beati, sed imperat potius, ac imperatiuè ponit. Propōnitur enim, ut noui gaudij materia, & appetibilis in Dei obsequium, atque, ut Deo viso placens: quo in casu licet Dei voluntate illa posita naturalis sit in Beato tristitia, aut absolutè supernaturalis, & miraculosa tristitia illa est: quia voluntas illa Dei contra exigentiam status beatifici, ac visionis Dei habetur. Ecce obiecto tristi additur motiuum appetibilitatis ob Dei voluntatem de tristitia Beati, & Christi: tolliturque iudiciorum illorum repugnancia: sicut iudicium illud videntium summum bonum est de non curando bono alio extra Deum, cuiusque voluntatem, intra quam iam tristitia de malo proprio est.

5 Vero quidem hæc proximiora, sed necdum vera sunt: gaudium quippè nullius alterius affectus actiuum est quare neque imperatiuè tristitia esse potest. Totum enim gaudium circa bonum possessum est quo fruimur, solumque mouere sui experientia, ut obiectum, poterit voluntatem, ut diutius bono illo frui velit, atque ea aueretur, quibus privari boni illius possessione, & fruitione posse nouerimus, quæ præterquamquod non dicunt imperij, & efficacis motionem in gaudio respectu alterius affectus, sed solum obiectiuam motionem in gaudio beatifico, & certitudine perpetuitatis eius, quam habent Christus, & Beati locum non habent. Secundo: quia cum Christus ratione vniuersalis hypostaticæ, summè moraliter perfectus sit, atque proinde determinatus ex parte antecedentis sine prædeterminatus ad opera consilij etiam, ac se omnino conformandum voluntati diuinæ non solum efficaci, si hæc cuiusque notitia ex parte antecedentis Christo Domino adsit, ut tristetur in Christi tristitia, libertas honestas, & meritum æquè difficulter, atque in operibus præceptis defenditur: imò ab his Recentioribus nec difficulter defenditur, ut constat ex impugnationibus quas de præceptorum operum merito disputantes contra ipsos dedimus. Quod argumentum efficacius adhuc impugnat modum alium Recentiorum componendæ tristitiæ Christi cum gaudio beatifico ipsius: quia nimirum eodem realiter gaudio, & de Deo, & de obiecto Deo placenti, nempe tristitia Christi, Christus gauderet; ac proinde neque gaudio de Deo identicè comitante gaudio de tristitia impediri hæc posset antecedenter, neque vlla iudiciorum illorum repugnancia posset apparere. Sed certè tristitiæ libertas euertitur, & reliquæ difficultates non magis hæc via, quam proximo modo emolluntur, ut consideranti signa naturæ ante tristitiam conceptam patebit: quin Deo viso quò pacto à voluntate Christi aliquid vterius ad gaudium de Deo, ad quod impos rapitur, expectetur non satis capitur nisi miraculosam concursus diuini suspensionem ad gaudium, quousque adsit tristitia Christi, de qua simul identicè Christus congaudeat sine fundamento admittamus.

CERTAMEN III.

Solida difficultatum contra tristitiam Christi solutio, atque eius propugnatio.

1 Deo primo de obiectis Deo inuisis, peccatis nempe aliorum naturaliter sine vilo miraculo tristatus verè Christus fuit. Est conclusio expressa Petri Vvadingo, disputatione sexta, dubio secundo, conclusione secunda. Cuius ratio facilis, & firma. Nam

R. P. Christoph. de Ortega de Dei incarnat.

quo gradu aliquem amamus eo etiam de ipsius malo, vel obiecto iniucundo ipsi naturalissimè tristamur: atqui Christus Deum ex eius visione vehementissimè amabat: ergo naturalissimè de hominum peccatis, Deo nimirum iniucundis, illiusque offensis vehementissimè tristabatur. Ecce Dei bonitas summa, quæ gaudium summum è sui concupiscentia in humanitate Christi excitabat, atque obiecta tristitia ad mouendam illam ex concupiscentia ad tristitiam debilitabat, ad tristitiam de Dei visis, & amati offensis ex Charitate æque fortiter impellebat, quo & cessat difficultas de inferioritate motiui ad tristandum de Dei offensis ex Charitate, atque ad gaudendum de Deo ex concupiscentia adest: quare neque oppositum motiuum huius gaudij motiuo illius tristitiæ, cum hæc ex concupiscentia non sit, sed & omnis illa iudiciorum repugnancia quiescit. Etenim iudicium illud videntium Deum: *Nilil mihi ultra boni, siue positui, siue negatiui curandum est.* Ex concupiscentia curandum intelligitur: neque aduersatur proinde huic iudicio ad tristitiam ex Charitate concipiendam necessario. *Curandum mihi est de bonis Dei amati, siue positui, siue negatiui ad gaudium, ac de malis ad tristitiam.* Dispicet vero in Vvadingo, cui adeo expedire solutionis substantia debetur. Quod numero 10. eam ex indentitate Charitatis & gaudij de Deo viso, quam falsò docuit Valentia 1. 2. disputatione 1. punto 4. velit pendere, cum est verum illud principium esset pendere ab illo solutionis doctrina nunquam posset, ut patet.

Sed neque id solum in eo dispicet: sed etiam quod tristitiam in sola mali præsentis displicentia, sine animi dolore, & anxietate quod auerere illud non possit tristans constituat, atque esse proprie in Beatis admittat, quod est singulare, ne temerarium dicam, contra Theologos omnes contra illud Apocalypsi *Absterget Deus omnem lacrymam ab oculis eorum.* Contra illius status foelicitatem supremam, in quo si tristitia propria admittatur, & admitti timor debeat: Cum sit in Beatis vehemens desiderium, licet sine dolore, & anxietate, ne ab vilo offendatur Deus. Dispicet tertio, quod eam anxietatem, & dolorem, quem tristitiæ negauit, ut malè Beatis tristitiam de Dei offensis propriam affigeret, ab eis seius depellar. Ait enim ibidem ex visione Dei iudicant esse bonum conformare se cum Dei voluntate permissiua peccati. Contra: quia ea conformitas non tollit detestationem peccati, atque auersionem, & fugam voluntatis ab illo, licet tollat à permissiua voluntate fugam; auersionem, eiusque detestationem: imò nec per te tollit de peccatis tristitiam: cur ergo tollit in Beatis de illis peccatis Dei offensis dolorem, & anxietatem? Secundo in Christo perfectius iudicium de bonitate conformitatis cum Dei voluntate permissiua adsit, perfectiorque quam in Beatis cum illa conformitas, & tamen per te, & per Patres ac Theologos omnes fuit de Dei offensis dolor, & anxietas: ergo non obstante eo iudicio, & conformitate Beatorum erit dolor, & anxietas nisi aliunde impediatur de offensis Dei. Respondet n. 11. ex munere redemptoris tollendi, atque impediendi hominum peccata, nasci in Christo desiderium efficacius illa auerendi, ac de non impeditis, sed existentibus dolorem, & anxietatem, quod auereri nequeunt. Sed contra, quia ex munere Redemptoris non incumbat Christo de peccatis hominum tristari, atque anxietari, & affligi, sed vel eos vitare, vel admissa abolere suis meritis. Secundo cum in huius doctrina, & obligatione conformandi se cum voluntate diuina permissiua peccati impediatur in Beatis anxietas, & afflictio de peccatis admisis, atque ea obligatio, & conformitas ex munere Redemptoris in Christo non cesset, non poterit ex eo munere in huius doctrina de admisis hominum peccatis magis, quam Beati anxietari.

3 Obiicies contra Christi tristitiam de hominum peccatis, atque in Deum offensis ex illius Charitate, quia tristitia ex charitate alterius solum de iis, quæ mala, & damna ipsius reuera sunt, esse potest: atqui aliorum peccata reuera dāna, & mala Dei non sunt per nos ergo

Yyy nequibai

nequibat esse in Christo tristitia de illis ex Dei Charitate. Secundo tristitia solum est de malo à patiente incurtabili: ideo enim de malis quæ voluntariè incurrimus non tristamur: atqui peccata omnia euitabilia à Deo erant. ergo Christus de eis ex Charitate Dei tristari non poterat. Ad primum nego maiorem: satis enim est, quod obiectum inuisum, ingratumque amico sit, vt de illo ex eius amore tristemur. Ad secundum nego etiam maiorem, nam de malis voluntariis amicorum ab ipsiſſique euitabilibus tristamur sæpè in stabis saltem de malis proximi, quæ vitare illi potuimus, nostraque voluntate, in fluximus ex illius amore tristari non possumus: atqui Christus potuit vitare voluntate, & oratione sua sua efficaci peccata omnia, quæ ad sui existentiam, & incarnationem supposita pro priori naturæ non sunt: cum totum salutis nostræ negotium plenè fuerit à Deo Christi Saluatoris voluntati commissum: ergo de admissis Dei offensis non potuit ex illius Charitate Christus tristari. Argumentum in Vvadingo doctrina, qui ideo Deum de peccatis nostris sibi inferens, siue offensis tristari non posse ait, quia ea vitare potuit intentum concludit. Respondeo tamen distinguendo maiorem. si ad sit mali inducti voluntarietas in non euitante, siue permitte, permitto maiorem (licet falsa absolute sit: si quidem de malis, quæ voluntariè in alios induximus, & in nobis siue physicis, siue moralibus sæpè tristamur) si desit in permitte siue non euitante voluntarietas mali inducti, nego maiorem: at in Deo, & Christo necessario desuit peccatorum nostrorum voluntarietas, etiam cum illa in nobis permittunt, nec vitant cum possent: tunc enim etiam inuoluntaria illis, inuisaque sunt vt latè ostendimus controu. de peccatis.

4 Oppones contra assertum tristitiæ Christi de aliorum peccatis ex Charitate Dei connaturalitatem Ambrosij locum obiectum à nobis contra Bernalem cert. 2. numero 1. & recitatum certamine 1. numero 3. Si enim Christus Deum videns, de quo gaudens naturalissimè vt diximus de aliorum peccatis tristatus ex Dei Charitate fuit, nulla fuit gaudij de diuinitate visa in illo sequestratio, vt contra Bernalem arguebamus. Respondetur tamen Ambrosium locutum de tristitia Christi, quæ nostræ infirmitatis est: nempe de malo physico proprio, scilicet de sua passione, & morte: atque hanc miraculosa gaudij sequestratione Ambrosium, & Theologos factam conceptamque in Christo merito affirmare, immeritoque negare Bernalem: quem proinde eorum omnium autoritate confutauimus; non autem de tristitia ex Dei Charitate de aliorum peccatis à nobis asserta. Respondetur secundo etiam hanc sensu alio à nobis non negato miraculosam gaudij de Deo viso sequestratione effectam fuisse. visione quippè Dei gaudioque beatifico status perfectus consummata beatitudinis debebatur: cum quo tristitia adhuc de Dei offensis est impossibilis vt de Beatis dicebamus. Hic autem status gaudio beatifico de Deo viso debeat denegatus Christo miraculose fuit, ac proinde sequestrato gaudio datus est tristitiæ Christi locus naturali quidem, vt diximus ea sequestratione, & denegatione status beatitudinis consummata: non secus, ac naturales ipsi corporeæ passionis, & dolores fuere.

5 Dico secundo de malo physico proprio siue positio passionis, & tormentorum, siue negatio mortis lux tristatus Christus fuit. Primo quia ex Dei charitate inclinata Christi voluntas fuit, non prædeterminata ad prosequenda obiecta quæuis honesta, etiam, quæ Deus nec præcipiebat, nec consulebat ipsi, sed quæ ipse nouerat post factum Deo grata fore, quia honesta erant, atque moraliter bona: sed tristitia à Christo concipienda de suis doloribus, tormentis, ac morte grata Deo; & honesta erat futura: ergo ad illam ex Dei Charitate voluntas Christi inclinabat. Secundo de eisdem è sui complacentia Christus tristari poterat tristatusque de de facto fuit: nam viso beata, gaudiumque beatificum nullius virtutis operis, honesti exercitium impedit: atqui tristitia illa adhuc ex concupiscentia honesta, virtutisque exercitium in Christo erat: ergo visione gaudio-

que beato non impediatur non secus atque quatenus Deo grata concipienda ex Charitate non impediatur. Erat autem huius tristitiæ exercitium miraculosum, quatenus viso Dei gaudiumque beatum exigebant à Deo ostium omne tristitiæ occluderet. Atque hoc pacto Alberti ac Bonau. sententiam explicandâ, ac sine illo in cõmuni defendendâ reor. Nam iudiciu illud de non curando alio præter quam Deum obiecta solum excludit, quæ honesta Deoque grata non sint, quare non honestam tristitiam, neque summum bonum visum, & possessum de quo Christus gaudebat vilum honestum mortium debeat, vt mouere Christi voluntatem valeret, cum consummata beatitudinis aberat status.

DISPUTATIO III.

De Gratia habituali humanitatis Christi.

Q V A T V O R circa gratiam habitualement humanitatis Christi inquiri possunt. Primum an fuerit? Secundum, an fuerit infinita? Tertium, an saltem quam maxima absolute esse potuit? Quartum de tempore, & causa, quibus hæc effecta.

Q V A E S T I O I.

Fueritnè in Christi humanitate habitualis Gratia.

H A B I T V A L I S gratia qualitas est, quæ Sancti formaliter, ac permanenter, æque amicitia Dei obiecta constituitur. Plus autem nobis de aliquorum centuribus relectis, quam de re ipsa in questione præsentis agendum est.

CERTAMEN I.

Nihil pro gratia habituali humanitatis ex Scriptura, Patribus, aut fide est firmum.

1 P Aludan. in 3. d. 13. q. 2. opin. 4. concl. 1. Richard. art. 8. §. Occurrit hic. Durand. d. 12. quest. 3. m. 5. Capreol. q. vnic. art. 3. in it. & Recentiores nonnulli asserunt humanitatem hypostaticè unitam à Deo operis sumptam potuisse in puris naturalibus permanere: quod vt sonat defendi iam minimè potest, cum certum ex Patribus sit vnione hypostatica humanitatem substantialiter sanctificari. Si autem benignius ea propositio accipiatur, vt solum significet sine gratia habituali, æque alis donis creatis humanitatem unitam posse consistere: certa omnino propositio est, & quæ à sano Theologo negari nequeat. In quæst. autem præsentis de facto ex veterioribus Theologi nonnulli apud Palud. citantur, nec minus ab eis dissentientem, asserunt verè in humanitate Christi gratiam habitualement non fuisse; reliqui vero Theologi fuisse affirmarunt, ita DD. proximè citati, & Durand. etiam 13. q. 1. num. 8. S. Bonau. a. r. q. 1. atque omnes in eadem distinctione veriores, Aluarez, & Thomistæ abj 3. p. q. 7. artic. 1. cum S. Thom. Nazar. controuers. Val.